

USTAVNI SUD CRNE GORE
U-III br.354/17
02. novembar 2017 godine
Podgorica

NVO, AKCIJA ZA LJUDSKA PRAVA

PODGORICA, UL.SLOBODE 74, II sprat

U prilogu ovog akta dostavljamo vam Odluku Ustavnog suda u predmetu U-III br.354/17 od 25. jula 2017 godine.

GENERALNA SEKRETARKA
dr Biljana Damjanović

Biljana Damjanović

Ustavni sud Crne Gore, u sastavu: predsjednik Dragoljub Drašković i sudije - Milorad Gogić, Miodrag Iličković, Desanka Lopičić, Mevlida Muratović, Hamdija Šarkinović i Budimir Šćepanović, na osnovu odredaba člana 149. stav 1. tačka 3. Ustava Crne Gore, člana 48. tačka 3., člana 52. st. 2. i 3. i člana 76. stav 3. Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore (»Službeni list Crne Gore«, broj 11/15), na sjednici od 25. jula 2017. godine, donio je

ODLUKU

I Usvaja se ustavna žalba i utvrđuje se da je podnosiocu ustavne žalbe, zbog nedjelotvorne istrage Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici, u predmetu Ktn.br. 638/15, formiranom povodom događaja od 24. oktobra 2015. godine, povrijeđeno pravo iz člana 28. Ustava Crne Gore i člana 3. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

II Nalaže se Osnovnom državnom tužilaštvu u Podgorici da preduzme druge odgovarajuće mjere i radnje, radi sprovođenja temeljne, brze i nezavisne istrage, koja treba da osigura identifikovanje i krivično gonjenje policijskih službenika Uprave policije Crne Gore -Specijalne antiterorističke jedinice, za koje se osnovano sumnja da su, na štetu podnosioca, izvršili krivično djelo mučenje iz člana 167. stav 2. u vezi stava 1. Krivičnog zakonika u sticaju sa krivičnim djelima teška tjelesna povreda iz člana 151. stav 1. Krivičnog zakonika i uništenje i oštećenje tuđe stvari iz člana 253. stav 2. u vezi stava 1. Krivičnog zakonika.

III Ustavni sud određuje da je Osnovno državno tužilaštvo u Podgorici, dužno da izvrši Odluku Ustavnog suda, u roku od 3 (tri) mjeseca, od dana objavljivanja ove Odluke u »Službenom listu Crne Gore«, te da nakon isteka tog roka, dostavi izvještaj Ustavnom sudu o izvršenju Odluke.

IV Ova odluka objaviće se u »Službenom listu Crne Gore«.

Obrazloženje

1. Milorad Martinović, iz Podgorice, kojeg zastupa mr Tea Gorjanc Prelević, izvršna direktorica NVO Akcija za ljudska prava, podnio je blagovremenu i dozvoljenu ustavnu žalbu, smatrajući da mu je povrijeđeno pravo iz člana 28. Ustava i člana 3. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, zbog radnji mučenja izvršenih na njegovu štetu od strane pripadnika Uprave policije, kao i zbog nepostupanja, odnosno nedjelotvornog postupanja državnog organa po krivičnoj prijavi zbog tog događaja.

1.1. U ustavnoj žalbi je, u suštini, naveo: da ga je, u ulici Jovana Tomaševića u Podgorici, dana 24. oktobra 2015. godine, oko 23.00h, pretuklo više policijskih službenika,

poslije razbijanja protesta u organizaciji političke koalicije „Demokratski front“; da nije učestvovao u bilo kakvim izgedima, nije pružao otpor pripadnicima policije, niti ga je policija uhapsila; da ga je najprije jedan službenik policije udario pendrekom u predjelu kosmatog dijela glave, a nakon toga su se pridružili i drugi (njih oko 20), koji su mu zadali veći broj udaraca po leđima i glavi, od kojih je pao na asfalt; da je za vrijeme dok su ga službenici policije udarali po glavi i tijelu, on bespomoćno ležao na asfaltu i nije pružao otpor; da je, nakon što su prestali da ga udaraju, ležao na trotoaru neko vrijeme, nakon čega su ga unijeli u kola i odvezli u Urgentni centar; da su mu službenici policije, palicama, nogama obuvenim u čizme i pesnicama nanijeli više desetina tjelesnih povreda, među kojima i dvije teške tjelesne povrede; da su, pored toga, oštetili i demolirali vozilo podnosioca, i u vozilo ubacili aktiviranu hemijsku ručnu bombu sa praškavim suzavcem, koja je oštetila unutrašnjost vozila, pa su tako prouzrokovali štetu na vozilu u iznosu od 16.510,40 €; da do danas, 15 mjeseci kasnije, nijesu identifikovani policajci (osim dvojice na osnovu njihovog priznanja), koji su izvršili krivična djela prema podnosiocu; da su se o postupanju policije u ovom slučaju izjasnili Zaštitnik ljudskih prava i sloboda i Savjet za građansku kontrolu rada policije, dok se u publikaciji „Pravo na fizički integritet i ljudsko dostojanstvo: oktobarski protesti i primjena policijskih ovlašćenja“ navodi šta je državno tužilaštvo do jula 2016. godine preduzelo u predmetu, formiranom povodom predmetnog događaja.

1.1.1. Obrazlažući navode o povredi prava iz člana 28. Ustava i člana 3. Evropske Konvencije, podnosilac je u žalbi, nadalje, istakao: da je nesporno da je bio izložen postupanju policije, koje je imalo obilježja mučenja zabranjenog Ustavom Crne Gore, Krivičnim zakonikom i međunarodnim ugovorima o ljudskim pravima, te da do dana podnošenja ustavne žalbe nijedna osoba (osim dvojice na osnovu njihovog priznanja) nije procesuirana zbog tog događaja; da su državni organi svojim nečinjenjem propustili da sprovedu djelotvornu, nezavisnu i temeljitu istragu o navodima podnosioca ustavne žalbe; da je, u slučaju podnosioca, Osnovno državno tužilaštvo delegiralo identifikaciju izvršilaca istom organu (policiji), čiji su pripadnici izvršili mučenje, zbog čega istraga nije bila nezavisna u skladu sa evropskim standardima i praksom Evropskog suda za ljudska prava; da se nadležno tužilaštvo držalo pasivno i povremeno urgiralo kod policije da identifikuje počinioc zlostavljanja; da su podnosilac i njegovi prijatelji-svjedoci Osnovnom državnom tužilaštvu dali detaljne iskaze, u kojima su opisali uniforme policajaca, njihovu lokaciju, vozila i saopštili da su im se policajci nekoliko puta obratili, a svjedok M.K. i podnosilac izričito rekli da bi bar jednog izvršioca mogli da prepoznaju, ali da tužilaštvo nije sprovelo radnje prepoznavanja policajaca; da je državno tužilaštvo propustilo da kao dokazni materijal obezbijedi izvještaj GPS sistema za navigaciju i pozicioniranje svih službenih vozila i tonski zapis razgovora snimljen u TETRA sistemu, koji sadrži ključne dokaze za identifikaciju izvršilaca; da državno tužilaštvo nije preduzelo sve razumne korake za obezbjeđenje dokaza u ovom slučaju, već je zauzelo potčinjen položaj prema Upravi policije; da oštećenom nije bilo omogućeno da djelotvorno učestvuje u istrazi, a za podnošenje optužnica protiv dvojice policijskih službenika saznao je iz medija. U ustavnoj

žalbi, podnosilac ukazuje na brojnu referentnu sudsku praksu Evropskog suda, u primjeni člana 3. Evropske konvencije.

1.1.2. U ustavnoj žalbi je predložio: da Ustavni sud, na osnovu čl. 75. i 76. Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore utvrdi povredu prava podnosioca, garantovanog odredbom člana 28. Ustava, kao i međunarodnim ugovorima o ljudskim pravima koji obavezuju Crnu Goru, kao i da, na osnovu odredbe člana 76. stav 3. Zakona o Ustavnom sudu naloži državnom tužilaštvu da obezbijedi djelotvornu istragu prijavljene torture, tj. da naloži preduzimanje odgovarajućih mjera i radnji kojima se ispravljaju već nastale, odnosno otklanjaju buduće štetne posledice utvrđene povrede ljudskog prava zajemčenog Ustavom.

2. Ustavni sud je, saglasno odredbi člana 34. stav 1. Zakona o Ustavnom sudu, zatražio od Uprave policije Crne Gore i od Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici, mišljenje na navode sadržane u ustavnoj žalbi.

2.1. U dostavljenom mišljenju Uprave policije Crne Gore, navedeno je: da službenici Uprave policije-Centra bezbjednosti Podgorica, po nalogima Osnovnog državnog tužioca, preduzimaju mjere i radnje u cilju utvrđivanja pravog činjeničnog stanja i rasvjetljavanja događaja od 24. oktobra 2015. godine; da je komandant SAJ-a R.LJ., osuđen na pet mjeseci zatvora zbog krivičnog djela pomoć učiniocu poslije izvršenog krivičnog djela, dok su protiv policijskih službenika SAJ-a, B.G. i G.Z., podignute optužnice, zbog osnovane sumnje da su izvršili krivično djelo mučenje u sticaju sa krivičnim djelima teška tjelesna povreda i uništenje i oštećenje tuđe stvari; da su navedeni službenici SAJ-a privremeno udaljeni sa rada; da Uprava policije radi na sprovođenju preporuka Zaštitnika ljudskih prava i sloboda i Savjeta za građansku kontrolu policije i u komunikaciji je sa Osnovnim državnim tužiocem u cilju daljih preduzimanja mjera na utvrđivanju odlučnih činjenica, identiteta policijskih službenika i drugih relevantnih podataka; da je nezavisnost istrage obezbijeđena, jer su po nalogu državnog tužioca, za utvrđivanje činjenica, angažovani policijski službenici kojima je to zakonska obaveza; da je M.M. sa Ministarstvom unutrašnjih poslova, zaključio ugovor o vansudskom poravnanju, dana 30. decembra 2015. godine, na osnovu kojeg mu je država, na ime materijalne i nematerijalne štete, isplatila iznos od 13.000,00 €.

2.2. Taksativno navodeći koje je brojne radnje preduzelo od 25. oktobra 2015. godine, pa nadalje, rukovodilac Osnovnog državnog tužilaštva, u dostavljenom mišljenju, navela je sljedeće: da je predmetna ustavna žalba, u dijelu koji se odnosi na postupanje Osnovnog državnog tužilaštva, neosnovana; da su netačni navodi ustavne žalbe da se tužilaštvo držalo pasivnim, jer brzina preduzimanja procesnih radnji, činjenica da se tužilaštvo kontinuirano obraćalo svim rukovodiocima, načelniku, direktoru policije, kao i dvojici ministara policije, u cilju preduzimanja mjera i radnji radi identifikacije izvršilaca, upravo ukazuju na aktivno postupanje tužilaštva; da dokazna radnja prepoznavanja lica nije izvršena jer bi to bilo suprotno elementarnoj logici, imajući u vidu da su policijski

službenici bili identično obučeni u maskirne uniforme sa kacigama na glavi, pri čemu nijedan službenik nije imao neku specifičnost na osnovu koje bi se mogao prepoznati, a događaj se desio u noćnim uslovima, na slabo osvijetljenom mjestu i dok je oštećeni bio u ležećem položaju; da je tužilaštvo dobilo podatke da GPS za snimanje ostvarenih komunikacija u TETRA sistemu, nije bio u funkciji, što je razlog više zbog čega identifikacija učinilaca od strane tužilaštva nije bila moguća; da je oštećenom bilo omogućeno da učestvuje u istrazi posredstvom punomoćnika kojeg je angažovao, a koji je prisustvovao sprovođenju određenih dokaznih radnji i pratio tok postupka; da je tužilaštvo iskoristilo sve mehanizme propisane Zakonikom o krivičnom postupku, radi potpunog rasvijetljenja predmetnog događaja i prikupilo sve dokaze koji su mu bili na raspolaganju, i da više nema zakonskih mehanizama za identifikaciju policijskih službenika.

3. Za potrebe ustavnosudskog postupka, pribavljen je spis predmeta Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici, Ktn.br. 638/15.

4. Ustavni sud, saglasno odredbi člana 149. stav 1. tačka 3. Ustava Crne Gore, odlučuje o ustavnoj žalbi zbog povrede ljudskih prava i sloboda zajamčenih Ustavom nakon iscrpljivanja svih djelotvornih pravnih sredstava. Odredbom člana 68. Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore (»Službeni list Crne Gore«, broj 11/15), pored ostalog, propisano je da ustavnu žalbu može podnijeti svako fizičko i pravno lice, organizacija (...), ako smatraju da im je povrijeđeno ljudsko pravo ili sloboda zajamčeno Ustavom, pojedinačnim aktom, radnjom ili nepostupanjem državnog organa (...). Ustavna žalba može se podnijeti i prije iscrpljivanja djelotvornih pravnih sredstava (...), ako podnosilac ustavne žalbe dokaže da pravno sredstvo na koje ima pravo u konkretnom predmetu nije ili ne bi bilo djelotvorno.

4.1. U toku postupka pružanja ustavnosudske zaštite, povodom ispitivanja osnovanosti žalbe, u granicama istaknutog zahtjeva, Ustavni sud utvrđuje da li je podnosiocu ustavne žalbe povrijeđeno njegovo Ustavom zajamčeno pravo ili sloboda.

5. Ustavni sud je, u sprovedenom postupku izvršio uvid u dostavljene spise predmeta Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici i dokumentaciju priloženu uz ustavnu žalbu, i pregledao tri snimka, koja su dostupna na youtube kanalu, na linkovima: 1. <https://www.youtube.com/watch?v=R59pSJVTzq4>, 2. <https://www.youtube.com/watch?v=h mRQ4ITYz6g&t>, 3. <https://www.youtube.com/watch?v=mCm1lxPyouY&ts>, pa je utvrdio sledeće činjenice i okolnosti od značaja za odlučivanje u ovoj ustavnosudskoj stvari:

Činjenice i okolnosti koje se odnose na događaj od 24.oktobra 2015.godine u ul. Jovana Tomaševića u Podgorici.

5.1. -Podnosilac ustavne žalbe, dana 24.oktobra 2015.godine, oko 23,00h, nalazio se u ulici Jovana Tomaševića, u sopstvenom automobilu, u društvu svojih prijatelja R.V. i M.K;

-Podnosilac ustavne žalbe je zaustavljen na raskrsnici kod zgrade stare Vlade, i izveden iz automobila od strane policijskih službenika;

-Policijski službenici su bili uniformisani, imali su zaštitne maske i bijele kacige na glavi;

-Policijski službenici su oštećenom zadali veliki broj udaraca palicom po čitavom tijelu, nanoseći mu tjelesne povrede, dok je on bio oboren i bespomoćno ležao na asfaltu, ne pružajući otpor;

-Policijski službenici, su tom prilikom, demolirali automobil oštećenog, marke Mercedes S550, registarskih oznaka PG LSCG 2;

- Nakon prebijanja, policijski službenici su oštećenog unijeli u sanitetsko vozilo, koje ga je odvezlo u Urgentni centar, radi ukazivanja medicinske pomoći;

-Podnosilac ustavne žalbe je iste noći, oko 23,30h, primljen u Urgentni centar, gdje je zaveden pod djelovodnim brojem 10060 Ortopedske ambulante. Dežurni doktor, specijalista ortopedije, izjasnio se da je oštećeni zadobio tešku tjelesnu povredu u vidu preloma desne butne kosti u gornjem dijelu, lom gornje falange četvrtog prsta desne šake i lom metakarpalne kosti četvrtog prsta desne šake.

-Na zapisniku pred Osnovnim državnim tužilaštvom, od 26.oktobra 2015.godine, vještak medicinske struke je, izjavio da je, na osnovu neposrednog kliničkog sudskomedicinskog pregleda oštećenog, konstatovao sljedeće povrede: razderina u lijevom zaušnom predjelu, dužine oko 4cm; krvni podliv lijeve ušne školjke i u korijenu lijeve ušne školjke pozadi, ukupnih dimenzija 5x5; oguljotina u desnoj polovini tjemenog predjela promjera oko 1x0,5 cm; više tačkastih oguljotina u lijevoj polovini zadnje strane vrata na ukupnoj površini veličine dječijeg dlana; više trakastih krvnih podliva u predjelu spoljašnje i zadnje strane lijeve nadlaktice; sliveni krvni podliv u predjelu zadnje strane lijevog ramena na površini veličine ispružene muške šake; krvni podliv u predjelu nadlamene strane donje trećine lijeve podlaktice; šest trakastih krvnih podliva promjera od 4x1,5 do 20x1,5 cm; više slivenih krvnih podliva u predjelu spoljašnje strane lijevog kuka; trakasti krvni podliv u predjelu spoljašnje strane lijevog kuka. Kako je to izjavio vještak, sve zadobijene povrede, uključujući i one koje su dijagnostifikovane pregledom oštećenog neposredno nakon predmetnog događaja, zbirno se kvalifikuju kao obična teška tjelesna povreda.

- Dana 24. decembra 2015. godine, Osnovno državno tužilaštvo u Podgorici je podiglo optužnicu protiv B.G. i G.Z., zbog postojanja osnovane sumnje da su, kao saizvršioци izvršili krivično djelo mučenje iz člana 167. stav 2. u vezi stava 1. Krivičnog zakonika, u sticaju sa krivičnim djelima nanošenje teške tjelesne povrede iz člana 151. stav 1. Krivičnog zakonika i uništenje i oštećenje tuđe stvari, iz člana 253. stav 2. u vezi stava 1. Krivičnog zakonika, i suđenje im je u toku.

-Dana 31.maja 2016.godine, Osnovno državno tužilaštvo u Podgorici podnijelo je Osnovnom sudu u Podgorici optužni predlog protiv R.LJ., komandanta Specijalne antiterorističke jedinice, zbog postojanja osnovane sumnje da je izvršio krivično djelo pomoć učiniocu poslije izvršenog krivičnog djela iz člana 387. stav 2. Krivičnog zakonika. R.LJ. osuđen je na kaznu zatvora u trajanju od pet mjeseci.

Postupanje Uprave policije Crne Gore

5.2. M.M. (podnosilac ustavne žalbe), je dana 25. oktobra 2015. godine, saslušan u prostorijama Kliničkog centra Crne Gore-Podgorica, od strane službenika Uprave policije-CB Podgorica, dok su R.V. i M.K. saslušani istog dana u prostorijama Uprave policije-CB Podgorica.

Na zapisniku o obavještenju prikupljenom od građanina M.M. je, pored ostalog, navedeno: da je dana 24.oktobra 2015.godine, do otprilike 23,05h, sa svojim prijateljima R.V. i M.K. sjedio u restoranu "Maša pub", kada su se njegovim vozilom (Mercedes S550), kojim je on upravljao, uputili Bulevarom Svetog Petra Cetinjskog ka mostu Blaža Jovanovića; da je dolaskom na raskrnicu ulice Svetozara Markovića i Bulevara Svetog Petra Cetinjskog, primijetio da je policija blokirala čitav bulevar; da je uočio jednog policajca, koji je kao i svi ostali, bio obučen u tamnu uniformu i sa šlemom bijele boje na glavi, koji je regulisao saobraćaj, upućujući vozila na ulicu Svetozara Markovića; da kada je započeo radnju skretanja u navedenu ulicu, prolazeći pored tog policajca, on je palicom udario u njegovo vozilo u predjelu krova, na šta je M.M. odreoagovao pitanjem: "Šta to radiš čovječe?", a policajac mu odgovorio: "Vozi,vozi."; da su, krećući se ulicom Svetozara Markovića, pa Vasa Raičkovića, došli do ulice Jovana Tomaševića, gdje im je, na raskrsnici kod stare Vlade, više džipova prepriječilo put; da je M.M. tada zaustavio svoje vozilo, a iz džipova je izašlo 10-15 policajaca u uniformama i pod zaštitnom opremom, koji su nosili oružje i naredili im da izađu iz vozila; da je M.M., dok su ga pretresali, pitao policajce o čemu se radi i zašto su ga zaustavili, na šta su mu oni odgovorili: "sad ćeš da vidiš kad dođu ovi"; da su M.M. i njegovi prijatelji stajali okrenuti sa rukama na vozilu, sve dok na to mjesto nijesu došli policajci sa crnim i tamnim džipovima; da su policajci, kada su izašli iz vozila, krenuli u njegovom pravcu, a prvi među njima je bio onaj isti policajac koji je regulisao saobraćaj, koji ga je prvi udario palicom u predjelu glave, nakon čega su svi počeli da ga udaraju, kojom prilikom su ga bacili i na zemlju; da su, dok je bio u ležećem položaju, nastavili da ga udaraju nogama u predjelu glave i tijela, kada je osjetio jak bol u predjelu desnog kuka i desne šake; da je u nekom momentu čuo da jedan od policajaca govori "ubiste čovjeka", kada su policajci prestali da ga udaraju i odmakli su se od njega; da su, nakon toga, isti ti policajci prišli njegovom vozilu i počeli palicama i nogama udarati po staklima i limariji, a onda su u vozilo ubacili suzavac ili neku zapaljivu materiju, nakon čega se iz njegovog vozila širio dim; da su ga, zatim, dva policajca uhvatila za ruke i vukli po asfatu, bliže trotoaru, nakon čega su ga stavili na nosila i unijeli u ambulanta kola, kojim su ga odvezli u Urgentni centar; da bi možda mogao da prepozna policajce koji su fizički nasrnuli na njega, i da se sjeća po glasu, da je glas

policajca koji je je regulisao saobraćaj, bio isti kao glas policajca koji je kasnije prvi fizički nasrnuo na njega.

Navedena izjava se u potpunosti podudara sa izjavama R.V. i M.K., koje su dali ovlašćenim službenicima Uprave policije-CB Podgorica, na zapisniku o obavještenju prikupljenom od građanina, takođe od 25. oktobra 2015.godine, u kojima su na gotovo istovjetan način kao i M.M. opisali predmetni događaj.

Službenici Uprave policije-CB Podgorica, dana 25.oktobra 2015.godine, u prostorijama CB Podgorica, sačinili su službenu zabilješku u vezi izvršenih provjera u Urgentnom centru Crne Gore u Podgorici, povodom povreda koje zadobio M.M. U službenoj zabilješci je navedeno da je tom prilikom konstatovano da je M.M. primljen u Urgenti centar oko 23,30h, dana 24.oktobra 2015.godine, gdje je zaveden pod djelovodnim brojem 10060 Ortopedske ambulante. Dežurni doktor, specijalista ortopedije, izjasnio se da je oštećeni zadobio tešku tjelesnu povredu u vidu preloma desne butne kosti u gornjem dijelu, lom gornje falange četvrtog prsta desne šake i lom metakarpalne kosti četvrtog prsta desne šake.

Iz korespodencije Odjeljenja Uprave policije za telekomunikacione i elektronske tehnologije i Odjeljenja kriminalističke policije CB Podgorica proizilazi da servis za snimanje ostvarenih komunikacija u TETRA sistemu MUP-a nije u funkciji i da Odjeljenje za telekomunikacione i elektronske tehnologije ne raspolaže sa snimcima ostvarenih komunikacija u tom sistemu.

Iz spisa predmeta Osnovnog državnog tužilaštva, Ktn. br. 638/15, proizilazi: da su ovlašćeni policijski službenici Uprave policije od policijskog službenika Posebne jedinice policije, I.R., prikupili obavještenja na zapisnik o obavještenju prikupljenom od građanina, na okolnosti događaja koji se desio 24.oktobra 2015.godine, u vremenskom intervalu od 22.30h do 01.00h, na raskrsnici ul.Bulevara Svetog Petra Cetinjskog i Svetozara Markovića, gdje je, zajedno sa ostalim kolegama, vršio poslove iz svoje nadležnosti; da su ovlašćeni policijski službenici Uprave policije od policijskog službenika Specijalne antiterorističke jedinice, L.J.P., prikupili obavještenje na zapisnik o obavještenju prikupljenom od građanina, na okolnosti zaduženja službenim vozilom marke "Hummer" crne boje, reg.oznaka PG CG 728, sa oznakom SAJ; da su ovlašćeni policijski službenici Uprave policije od policijskog službenika Specijalne antiterorističke jedinice, I.D., prikupili obavještenje na zapisnik o obavještenju prikupljenom od građanina, koji je upravljao službenim sanitetskim policijskim vozilom marke "Land rover", reg oznaka PG MN 194, bijele boje sa oznakom u obliku crvenog krsta, koji je oštećenom pružio medicinsku pomoć i nakon toga ga transportovao u Klinički centar; da su ovlašćeni policijski službenici Uprave policije sačinili zapisnik o izvršenom uviđaju u vezi oštećenja PMV marke "Mercedes 550", vlasništvo oštećenog, kojem uviđaju je prisustvovala zamjenica Osnovnog državnog tužioca, o čemu je sačinjena i fotodokumentacija; da je Uprava policije-CB Podgorica, na zahtjev Osnovnog državnog tužilaštva, dostavila tom tužilaštvu

spisak službenih vozila koja se nalaze na zaduženju u SAJ-u; da je Uprava policije CB-Podgorica, dostavila Osnovnom državnom tužilaštvu Izvještaj o upotrebi sredstava prinude, sačinjen od strane 55 službenika SAJ-a; da je Forenzički centar Uprave policije izvršio hemijsko i PEH vještačenje povodom pregleda vozila oštećenog i izuzimanja tragova, o čemu su izvještaji dostavljeni tužilaštvu; da je Uprava policije CB-Podgorica dostavila tužilaštvu dvije službene zabilješke, sačinjene od strane službenika SAJ-a, B.G. i G.Z.

Postupanje nadležnog Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici

5.3. Osnovno državno tužilaštvo u Podgorici je, povodom predmetnog događaja, samoinicijativno formiralo predmet Ktn. br. 638/15, i to 25. oktobra 2015. godine, odmah po objavljivanju snimaka na portalima. Predmet je formiran protiv nepoznatih učinilaca-polijskih službenika, pripadnika SAJ-a, zbog krivičnog djela mučenje, iz člana 167. stav 2. u vezi stava 1. Krivičnog zakonika.

Tužilaštvo je odmah izdalo usmeni nalog policijskim službenicima radi prikupljanja podataka o predmetnom događaju, a takođe se sa takvim zahtjevom pismeno obratilo načelniku CB Uprave policije-Podgorica i izdalo naredbe za DNK i hemijsko vještačenje Forenzičkom centru u Danilovgradu.

Dana 26. oktobra 2015. godine izvršen je uviđaj povodom oštećenja vozila koje je vlasništvo oštećenog.

Istog dana državni tužilac je u prostorijama Kliničkog centra saslušao oštećenog, kojom prilikom je oštećeni pregledan od strane sudskog vještaka medicinske struke, koji je istog dana, po nalogu tužioca, dao nalaz i mišljenje.

Oštećeni M.M. (podnosilac ustavne žalbe) je, na zapisniku o saslušanju svjedoka, u bitnom, ponovio iskaz, koji je dao ovlašćenim službenicima Uprave policije, ističući pri tom da sa policijom nije imao nikakvih konfliktnih situacija i incidenata, niti je svojim ponašanjem policiji dao povoda da tako postupaju prema njemu, kao i da je grupa policajca u crnim uniformama, dok su mu zadavali udarce, psovala, upućujući mu više raznih psovki, na akcentu koji nije bio podgorički.

Dana 28. oktobra 2015. godine tužilaštvo je od komandanta Specijalne antiterorističke jedinice (SAJ-a) zatražilo dostavljanje pismenog izvještaja o upotrebi sredstava prinude, podatke o identifikaciji policijskih službenika te jedinice koji su se nalazili na licu mjesta, podatke o vozilima koje duži Specijalna antiteroristička jedinica, o tome da li su ista bila opremljena sistemom GPS za navigaciju i pozicioniranje, a ukoliko jesu, dostavljanje pisanog izvještaja o njihovoj lokaciji, pravcu i vremenu kretanja, te koje je službeno lice bilo zaduženo vozilima "Hummer" i terencem bordo-crvene boje, koja vozila su bila uočljiva na objavljenom snimku. Uprava policije-Specijalna antiteroristička

jedinica je dostavila Tužilaštvu spisak vozila na zaduženju u SAJ-u, izvod iz GPS-a za službeno vozilo SAJ-a Land Rover Discovery, spisak operativnog sastava Jedinice, angažovanog 24. oktobra 2015. godine, spisak vozila angažovanih istog dana i izvod iz GPS-a za 9 službenih vozila SAJ-a.

Dana 29. oktobra 2015. godine saslušani su svjedoci R.V. i M.K., koji su bili očevici događaja. Tom prilikom, navedena lica su, u bitnom, ponovila iskaze, koje su dali ovlaštenim službenicima Uprave policije, pri čemu su obojica decidno izjavili da kritične noći, ni oni, niti oštećeni, svojim ponašanjem, nijesu doprinijeli nasilničkom postupanju policije. Svjedok M.K. izjavio je da bi mogao prepoznati policajca koji je oštećenom zadao prvi udarac, opisujući da se radi o čovjeku krupne građe, visine 1,90-2,00 metra.

Istog dana tužilaštvo se obratilo direktoru Uprave policije sa zahtjevom da preduzme sve radnje i mjere na koje je ovlašten, kako bi policija odmah postupila po zahtjevu za prikupljanje potrebnih obavještenja, koji im je ranije dostavljen.

Dana 2. novembra 2015. godine, u svojstvu svjedoka, saslušan je komandant SAJ-a, i istog dana je dostavljen spisak vozila koja koristi SAJ, izvještaj o upotrebi sredstava prinude SAJ-a i izvještaj o kretanju vozila koja se nalaze na zaduženju SAJ-a za dan 24. oktobra 2015. godine;

Istog dana izdata je naredba da se izvrši vještačenje od strane vještaka mašinske struke, radi utvrđivanja visine materijalne štete na vozilu oštećenog, koji vještak je narednog dana dostavio nalaz i mišljenje.

Dana 4. novembra 2015. godine, tužilaštvo je pismenih aktom ukazalo direktoru Uprave policije na propuste prilikom sačinjavanja izvještaja o primjeni sile, i zatražilo od njega da preduzme radnje i mjere radi otklanjanja nepravilnosti, kao i da obavijesti tužilaštvo koji su policijski službenici kritične večeri upotrijebili sredstva prinude prema oštećenom.

Dana 9. novembra 2015. godine, tužilaštvo je pribavilo izvještaj o hemijskom i PEH vještačenju.

Dana 11. novembra tužilaštvo je od načelnika policije dobilo obavještenje, iz kojeg proizilazi da GPS servis za snimanje ostvarenih komunikacija u TETRA sistemu MUP-a još nije u funkciji.

U peirodu od 4. do 11. novembra 2015. godine, tužilac je u svojstvu građanina, saslušao 34 pripadnika SAJ-a.

Dana 10. novembra, tužilaštvo je, na osnovu obavještenja direktora policije da su dva policijska službenika-pripadnika SAJ-a, B.G. i G.Z., učestvovala u napadu na

oštećenog, formiralo predmet Kt.br. 1126/15, protiv označenih lica, zbog krivičnog djela mučenje iz člana 167. stav 2. u vezi stava 1. Krivičnog zakonika, nanošenje teške tjelesne povrede iz člana 151. stav 2. u vezi stava 1. Krivičnog zakonika i uništenje i oštećenje tuđe stvari, iz člana 253. stav 2. u vezi stava 1. Krivičnog zakonika. Tužilaštvo je naredbom pokrenulo istragu, koja je trajala 43 dana, u kojoj su saslušani svi policijski službenici-pripadnici SAJ-a i prikupljeni drugi dokazi.

Dana 24.decembra 2015.godine, Osnovno državno tužilaštvo u Podgorici je podiglo optužnicu protiv B.G. i G.Z., zbog postojanja osnovane sumnje da su, kao saizvršioc i izvršili krivično djelo mučenje iz člana 167. stav 2. u vezi stava 1. Krivičnog zakonika, u sticaju sa krivičnim djelima nanošenje teške tjelesne povrede iz člana 151. stav 1. Krivičnog zakonika i uništenje i oštećenje tuđe stvari, iz člana 253. stav 2. u vezi stava 1. Krivičnog zakonika, i suđenje im je u toku.

Dana 31.maja 2016.godine, Osnovno državno tužilaštvo u Podgorici, podnijelo je Osnovnom sudu u Podgorici optužni predlog protiv R.LJ., komandanta Specijalne antiterorističke jedinice, zbog postojanja osnovane sumnje da je izvršio krivično djelo pomoć učiniocu poslije izvršenog krivičnog djela iz člana 387. stav 2. Krivičnog zakonika. Navedeno lice, osuđeno je na zatvorsku kaznu u trajanju od pet mjeseci.

Ustavni sud je, uvidom u spise predmeta, utvrdio da je Tužilaštvo u ovom predmetu više puta zahtijevalo od direktora Uprave policije, načelnika CB Podgorica i Ministra unutrašnjih poslova da ga obavijeste o radnjama koje su preuzeli u cilju identifikacije pripadnika SAJ-a, za koje se osnovano sumnja da su izvršili krivično djelo mučenje, iz člana 167. stav 2. u vezi stava 1. Krivičnog zakonika, u sticaju sa krivičnim djelima nanošenje teške tjelesne povrede, iz člana 151. stav 1. Krivičnog zakonika i uništenje i oštećenje tuđe stvari, iz člana 253. stav 2. u vezi stava 1. Krivičnog zakonika, te urgiralo da Uprava policije intezivira rad na ovom predmetu, kao i da obavijesti Tužilaštvo o razlozima, zbog kojih, do danas, nije identifikovala počinioce predmetnog krivičnog djela (ukupno 14 pismenih zahtjeva i urgencija, uključujući i akte kojima je direktoru Uprave policije i Ministru unutrašnjih poslova ukazivano na nepravilnosti koje su učinjene prilikom sačinjavanja izvještaja pripadnika SAJ-a o upotrebi sredstava prinude i traženo od njih da preduzmu odgovarajuće radnje u cilju otklanjanja tih nepravilnosti).

Druge okolnosti od značaja za odlučivanje u ovom ustavno-sudskom predmetu:

5.4. Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore je, u mišljenju br.01-488/15-4, od 14.12.2015.godine, dao zaključnu ocjenu, u kojoj se, pored ostalog, navodi: da je u predmetnom događaju, došlo do nedozvoljene, neopravdane i nesrazmjerne upotrebe sredstava prinude od strane više policijskih službenika, nad građaninom M.M., u obimu koji nema zakonskog opravdanja; da je postupanje policijskih službenika bilo nečovječno jer je trajalo neopravdano dugo i izazvalo je teške tjelesne povrede i jake fizičke i psihičke

patnje, a takođe pobudilo osjećaj straha, rastrojstva i inferiornosti; da obzirom na učešće službenih lica, intenzitet primijenjene sile, način upotrebe sredstava prinude, bespomoćnost žrtve i težinu posljedica zadobijenih tjelesnih povreda, takvo postupanje prema građaninu M.M. predstavlja torturu, te da je takvo postupanje u suprotnosti sa odredbama člana 28 Ustava i člana 3 Evropske konvencije, kao i sa potvrđenim međunarodnim ugovorima i opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava, koji garantuju čovječno postupanje. Zaštitnik je, u konačnom preporučio: da Ministarstvo unutrašnjih poslova i Uprava policije bez odlaganja, preduzmu mjere za identifikaciju i utvrđivanje odgovornosti svih policijskih službenika, koji su dana 24. oktobra 2015.godine, prema građaninu M.M., primijenili prekomjernu fizičku snagu i gumenu palicu, nanijeli mu teške tjelesne povrede i oštetili njegovu imovinu; da Ministarstvo unutrašnjih poslova preduzme potrebne mjere da se obezbijede preduslovi za identifikaciju policijskih službenika; da Uprava policije obezbijedi dosledno poštovanje nacionalnih propisa, potvrđenih međunarodnih ugovora i opšteprihvaćenih pravila međunarodnog prava, koji se odnose na primjenu policijskih ovlašćenja, kao i da Uprava policije, u roku od 15 dana, od dana prijema ovog mišljenja, dostavi Zaštitniku izvještaj o preduzetim mjerama i radnjama za izvršenje preporuka.

6. Za odlučivanje u konkretnom predmetu pravno relevantne su odredbe sljedećih propisa:

Ustava Crne Gore:

"Član 28.

Jemči se dostojanstvo i sigurnost čovjeka.

Jemči se nepovredivost fizičkog i psihičkog integriteta čovjeka, njegove privatnosti i ličnih prava.

Niko ne smije biti podvrgnut mučenju ili nečovječnom ili ponižavajućem postupanju.

Niko se ne smije držati u ropstvu ili ropskom položaju."

Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda:

"Član 3.

Niko ne smije biti podvrgnut mučenju, ili nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju."

Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima:

"Član 5.

Niko se ne smije podvrgnuti mučenju ili svirepom, nečovječnom ili ponižavajućem postupku ili kažnjavanju."

Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima:

"Član 7.

Niko ne može biti podvrgnut mučenju ili svirepim nehumanim ili ponižavajućim kaznama ili postupcima. Posebno je zabranjeno da se neko lice podvrgne medicinskom ili naučnom eksperimentu bez njegovog slobodnog pristanka."

Zakona o ratifikaciji Konvencije protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni i postupaka UN („Službeni list SFRJ-Međunarodni ugovori“ br. 9/91):

“Član 1.

1. U smislu ove konvencije, izraz "tortura" označava svaki akt kojim se jednom licu namjerno nanose bol ili teške fizičke ili mentalne patnje u cilju dobijanja od njega ili nekog trećeg lica obaveštenja ili priznanja ili njegovog kažnjavanja za djelo koje je to ili neko treće lice izvršilo ili za čije izvršenje je osumnjičeno, zastrašivanja tog lica ili vršenja pritiska na njega ili zastrašivanja ili vršenja pritiska na neko treće lice ili iz bilo kojeg drugog razloga zasnovanog na bilo kom obliku diskriminacije ako taj bol ili te patnje nanosi službeno lice ili bilo koje drugo lice koje deluje u službenom svojstvu ili na njegov podsticaj ili sa njegovim izričitim ili prečutnim pristankom. Taj izraz se ne odnosi na bol ili patnje koje su rezultat isključivo zakonitih sankcija, neodvojivih od tih sankcija ili koje te sankcije prouzrokuju.

2. Ovaj član je bez štete po bilo koji međunarodni instrument ili bilo koji nacionalni zakon koji sadrži ili može sadržavati odredbe šireg značaja”.

Zakona o unutrašnjim poslovima ("Službeni list Crne Gore", br. 44/12, 36/23 i 1/15):

"Član 14.

Policijski službenici postupaju u skladu sa Ustavom, potvrđenim međunarodnim ugovorima, zakonom i drugim propisima. Policijski službenici se pridržavaju standarda policijskog postupanja, a naročito onih koji proizilaze iz obaveza utvrđenih međunarodnim aktima, a odnose na dužnost služenja ljudima, poštovanje zakonitosti i suzbijanje nezakonitosti, ostvarivanje ljudskih prava, nediskriminaciju pri izvršavanju policijskih zadataka, ograničenost i uzdržanost u upotrebi sredstava prinude, zabranu mučenja i primjene nečovječnih i ponižavajućih postupaka, pružanje pomoći nastradalim licima, obavezu zaštite tajnih i ličnih podataka, obavezu odbijanja nezakonitih naređenja i suprotstavljanje svakom obliku korupcije.

Član 24. st. 1., 2. i 3.

Policijska ovlašćenja primjenjuju policijski službenici.

Policijska ovlašćenja se mogu primijeniti samo ako su ispunjeni zakonom propisani uslovi za njihovu primjenu.

Policijski službenik je dužan da procijeni ispunjenost uslova iz stava 2 ovog člana i odgovoran je za tu procjenu.

Član 26.

Primjena policijskog ovlašćenja mora biti srazmjerna potrebi zbog koje se preduzima.

Primjena policijskog ovlašćenja ne smije izazvati štetne posljedice veće od onih koje bi nastupile da policijsko ovlašćenje nije primijenjeno.

Između više policijskih ovlašćenja primijenice se ono kojim se zadatak može izvršiti sa najmanje štetnih posljedica i gubljenja vremena.

Prilikom primjene sredstava prinude njihova upotreba treba da bude postupna, od najlakšeg prema težem sredstvu prinude ako je to moguće i, u svakom slučaju, uz minimum neophodne sile.

Član 29. st. 1. i 3.

Policijski službenik, kad obavlja policijske poslove u civilnom odijelu, dužan je da se, prije početka primjene policijskog ovlašćenja, predstavi pokazivanjem službene značke i službene legitimacije.

Izuzetno, policijski službenik se neće predstaviti na način iz st. 1 i 2 ovog člana ako okolnosti primjene policijskog ovlašćenja ukazuju na to da bi to moglo ugroziti postizanje njegovog cilja. U tom slučaju, policijski službenik će, u toku primjene policijskog ovlašćenja, upozoriti građanina riječju: "Policija".

Član 59.

Policijski službenik podnosi pisani izvještaj o upotrebi sredstava prinude nadređenom policijskom službeniku što je prije moguće, a najkasnije 24 časa od upotrebe sredstava prinude. Izvještaj iz stava 1 ovog člana sadrži podatke o sredstvu prinude, ime, prezime i matični broj lica protiv koga je upotrijebljeno, razlozima i osnovu upotrebe i o drugim činjenicama i okolnostima od značaja za ocjenu zakonitosti upotrebe sredstva prinude.

Pravilnika o načinu obavljanja određenih policijskih poslova i primjeni ovlašćenja u obavljanju tih poslova ("Službeni list Crne Gore", broj 21/14):

Član 1.

Ovim pravilnikom propisuje se bliži način obavljanja određenih policijskih poslova i primjena ovlašćenja u obavljanju tih poslova.

Član 2.

Policijski službenik vrši poslove i primjenjuje policijska ovlašćenja u skladu sa uslovima propisanim zakonom.

Član 3.

Policijski službenik, prije primjene svakog konkretnog ovlašćenja, procjenjuje da li su ispunjeni uslovi iz člana 2 ovog pravilnika.

Član 5.

U obavljanju policijskih poslova policijski službenik je dužan da štiti živote građana i dostojanstvo ličnosti i može da primijeni samo one mjere kojima se sa najmanje štetnih posljedica obezbjeđuje obavljanje policijskih poslova.

Član 6.

Policijski službenik je dužan da u vršenju policijskih poslova postupa obazrivo prema građanima, vodeći računa da ne povrijedi dostojanstvo ličnosti i da ih ne izlaže nepotrebnom uznemiravanju ili obavezama.

U vršenju policijskih poslova, policijski službenik se obraća građanima na jasan i razumljiv način i saopštava im razloge zbog kojih im se obraća.

Član 218.

O svakoj upotrebi sredstva prinude policijski službenik koji je upotrijebio sredstva prinude i/ili koji je naredio upotrebu sredstava prinude neposredno ili preko dežurne službe odmah obavještava nadređenog policijskog službenika, a najkasnije 24 sata od upotrebe sredstva prinude podnosi o tome izvještaj u pisanom obliku.

U izvještaju iz stava 1 ovog člana navodi se mjesto, datum i čas upotrebe sredstva prinude, vrstu sredstva prinude, ime, prezime i jedinstveni matični broj lica protiv koga je upotrijebljeno i zašto je upotrijebljeno sredstvo prinude, druge podatke ako se radi o upotrebi sredstava prinude prema grupi ili prema životinjama, okolnosti pod kojima je sredstvo prinude upotrijebljeno, eventualne posljedice upotrebe, zakonski osnov i način upotrebe, ime i prezime policijskog službenika koji je upotrijebio, odnosno naredio upotrebu sredstva prinude i druge činjenice i okolnosti koje su neophodne za ocjenu opravdanosti, pravilnosti i zakonitosti upotrebe sredstva prinude.

Nadređeni policijski službenik dužan je da odmah prikupi obavještenja o okolnostima upotrebe sredstava prinude i da mišljenje o opravdanosti i pravilnosti upotrebe sredstava prinude, osim ako je za procjenu opravdanosti i pravilnosti upotrebe sredstava prinude obrazovana posebna komisija.

Nadređeni policijski službenik mišljenje iz stava 3. ovog člana, sa izvještajem policijskog službenika koji je upotrijebio sredstva prinude dostavlja rukovodiocu nadležne organizacione jedinice.

Rukovodilac nadležne organizacione jedinice sačinjava izvještaj o okolnostima upotrebe sredstava prinude koji sa svim spisima, radi ocjene zakonitosti, dostavlja ministru, u roku od 48 časova od trenutka kad je upotrijebljeno sredstvo prinude".

Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", broj 11/15):

"Član 52. st. 2. i 3.

Ustavni sud može u odluci odrediti rok i način izvršenja odluke, kao i organ koji je dužan da je izvrši.

Organ koji je dužan da izvrši odluku Ustavnog suda dužan je nakon isteka roka iz stava 2 ovog člana da dostavi izvještaj Ustavnom sudu o izvršenju odluke Ustavnog suda.

Član 68. st. 1. i 3.

Ustavnu žalbu može podnijeti svako fizičko i pravno lice, organizacija, naselje, grupa lica i drugi oblici organizovanja koji nemaju svojstvo pravnog lica, ako smatraju da im je povrijeđeno ljudsko pravo ili sloboda zajemčeni Ustavom, pojedinačnim aktom, radnjom ili nepostupanjem državnog organa, organa državne uprave, organa lokalne samouprave, odnosno lokalne uprave, pravnog lica ili drugog subjekta koji vrši javna ovlašćenja.

Ustavna žalba se može podnijeti i prije iscrpljivanja djelotvornih pravnih sredstava iz stava 2 ovog člana, ako podnosilac ustavne žalbe dokaže da pravno sredstvo na koje ima pravo u konkretnom predmetu nije ili ne bi bilo djelotvorno.

Član 76. stav 3.

U slučaju kad je povreda učinjena radnjom ili nepostupanjem državnog organa, organa državne uprave, organa lokalne samouprave, odnosno lokalne uprave, pravnog lica ili drugog subjekta koji vrši javna ovlašćenja, odlukom kojom se usvaja ustavna žalba Ustavni sud zabraniće dalje vršenje radnje odnosno naložiće donošenje akta ili preduzimanje druge odgovarajuće mjere ili radnje kojom se ispravljaju već nastale odnosno otklanjaju buduće štetne posljedice utvrđene povrede ljudskog prava ili slobode zajemčenih Ustavom.

Član 78.

Odluka Ustavnog suda kojom je usvojena ustavna žalba ima pravno dejstvo od dana dostavljanja učesnicima u postupku, u skladu sa Poslovnikom".

Krivičnog zakonika Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 40/08, 25/10, 32/11, 64/11, 40/13, 56/13, 14/15 42/15 i 58/15):

"Član 166a

(1) Ko zlostavlja drugog ili prema njemu postupa na način kojim se vrijeđa ljudsko dostojanstvo, kazniće se zatvorom do jedne godine.

(2) Ako djelo iz stava 1 ovog člana učini službeno lice u vršenju službe, kazniće se zatvorom od tri mjeseca do tri godine".

Zakona o Državnom tužilaštvu ("Službeni list Crne Gore", br. 11/15 i 42/15):

"Član 148 stav 1

Rukovodilac državnog tužilaštva ili državni tužilac ovlašćen je da od sudova i drugih državnih organa zahtijeva dostavljanje spisa, informacija i obavještenja potrebnih za preduzimanje radnji iz njegove nadležnosti, a sudovi ili drugi državni organi su dužni da postupe po njegovom zahtjevu".

7. Ustavni sud ukazuje da odredbe člana 28. Ustava garantuju nepovredivost fizičkog i psihičkog integriteta i jemstvo da niko ne može biti izložen mučenju, nečovječnom ili ponižavajućem postupanju, te da je ista garancija sadržana u članu 3. Evropske Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda. Iako to nije izričito navedeno u Ustavu, niti u Evropskoj Konvenciji, Ustavni sud ističe da navedene odredbe

u sebi sadrže garanciju poštovanja i zaštite materijalnog i procesnog aspekta ovog prava, koji aspekti su izričito garantovani Konvencijom UN.

Navodna povreda člana 28. Ustava i člana 3. Evropske konvencije

8. Podnosilac smatra da zlostavljanje kojem je bio podvrgnut od strane policijskih službenika, imajući u vidu trajanje zlostavljanja i njegove psihičke i fizičke posljedice, predstavlja mučenje. Žalio se i da u tom smislu, nije sprovedena djelotvorna istraga.

Materijalni aspekt

9. Kada je riječ o *materijalnom aspektu* prava na nepovredivost fizičkog i psihičkog integriteta i zabrane zlostavljanja, Ustavni sud ukazuje da ovo pravo predstavlja jednu od najosnovnijih vrijednosti demokratskih društava. Član 3 Evropske konvencije, u apsolutnom smislu zabranjuje mučenje ili nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kaznu, bez obzira na okolnosti i ponašanje žrtve (vidi predmete *Iwańczuk protiv Poljske*, br. 25196/94, stav 49, od 15. novembra 2001. godine i *E. i ostali protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 33218/96, stav 88, od 26. novembra 2002. godine).

9.1. Ustavni sud ukazuje da ovo pravo pojedinca za predstavnike državnih organa stvara obavezu da se uzdrže od radnji kojima se povređuje psihički i fizički integritet lica, odnosno da se uzdrže od izlaganja tog lica mučenju, nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju. U rizičnim situacijama, kao što su uspostavljanje javnog reda i mira, sprečavanje krivičnih djela, hvatanje navodnih kriminalaca i zaštita drugih pojedinaca, policijski službenici, u skladu sa zakonom imaju pravo na upotrebu odgovarajućih mjera, uključujući i upotrebu sile. Međutim, Ustavni sud naglašava da dozvoljenu upotrebu sredstava prinude treba razlikovati od situacije kad primjena sredstava prinude prelazi dozvoljene granice i kada dovodi u pitanje jemstvo zabrane zlostavljanja (vidi, Evropski sud, *Berlinski protiv Poljske*, predstavka br.27715/95 i 30309/96, presuda od 20.juna 2002.godine, str. od 57 do 65. i *Gladović protiv Hrvatske*, predstavka br. 28847/08, presuda od 10.maja 2011.godine, stav 37).

9.1.1. Ustavni sud konstatuje da zlostavljanje predstavlja opšti pojam za pojavne oblike utvrđene odredbama člana 28. Ustava i člana 3. Evropske konvencije, te da oblici izričito pomenuti u navedenim odredbama (mučenje, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje), u suštini, mogu biti iste prirode, ali da se razlikuju po intenzitetu nanijetog fizičkog i/ili psihičkog bola.

Iz navedenog, Ustavni sud zaključuje da svaki od oblika zlostavljanja mora dostići minimalni stepen težine, odnosno patnje i okrutnosti postupanja da bi se moglo podvesti pod ocjenu prava iz člana 28. Ustava i člana 3. Konvencije. Procjena tog minimalnog nivoa je relativna i zavisi od svih okolnosti konkretnog slučaja, a najviše od trajanja takvog

postupanja, njegovog fizičkog i psihičkog efekta, kao i od motiva i cilja takvog postupanja, a u nekom slučajevima i od pola, starosti i zdravstvenog stanja žrtve (vidi, presude Evropskog suda u predmetima *Labita protiv Italije*, br.26772/95, presuda od 6. aprila 2000. godine, stav 120., *Gladović protiv Hrvatske*, stav 34 i *Mađer protiv Hrvatske*, br.56185/07, od 21.juna 2011.godine, stav 106). U pogledu ponašanja organa vlasti, posebni faktori koji se uzimaju u obzir su: ponašanje organa vlasti nakon relevantnog događaja, stepen do kojeg je proveden postupak u vezi sa događajem itd. (vidi, Evropski sud, *Gakici protiv Turske*, presuda od 10.maja 2001.godine, stav 156).

Ustavni sud ukazuje da ni Ustav niti Evropska konvencija ne definišu zlostavljanje, kao opšti pojam, niti definišu mučenje, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje, kao pojavne oblike zlostavljanja izričito navedene u odredbama člana 28. Ustava i člana 3. Evropske konvencije. Sud dalje konstatuje da Konvencija UN sadrži u članu 1. definiciju mučenja (torture), određujući da izraz „tortura/mučenje“ označava svaki akt kojim se jednom licu namjerno nanose bol ili teške fizičke ili mentalne patnje, u cilju dobijanja od njega ili nekog trećeg lica obavještenja ili priznanja ili njegovog kažnjavanja za djelo koje je to ili neko treće lice izvršilo ili za čije izvršenje je osumnjičeno, zastrašivanja tog lica ili vršenja pritiska na njega ili zastrašivanja ili vršenja pritiska na neko treće lice ili iz bilo kojeg drugog razloga zasnovanog na bilo kom obliku diskriminacije, ako taj bol ili te patnje nanosi službeno lice ili bilo koje drugo lice koje djeluje u službenom svojstvu ili na njegov podsticaj ili sa njegovim izričitim ili prećutnim pristankom, te da se taj izraz ne odnosi na bol ili patnje koje su rezultat isključivo zakonitih sankcija, neodvojivih od tih sankcija ili koje te sankcije prouzrokuju

Kako Ustavni sud u dosadašnjoj praksi nije određivao značenje pojmova iz člana 28. Ustava, rukovodio se definicijom mučenja iz Konvencije UN, kao i praksom Evropskog suda za ljudska prava i autonomnim pojmovima izgrađenim od strane tog suda.

9.1.2. Tako, prema stavu Evropskog suda za ljudska prava, mučenje (tortura) predstavlja nečovječno ili ponižavajuće postupanje koje je učinjeno sa namjerom da se, zarad određenog cilja, nekom licu nanese veoma ozbiljne, teške i surove fizičke i duševne patnje i bol (vidi, Evropski sud, *Aksoy protiv Turske*, br.21987/93, od 18. decembra 1996.godine, st.63 i 64). Od nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja razlikuje se po intenzitetu nanijete patnje i bola, kao i namjeri da se patnja i bol prouzrokuju sa određenim ciljem, najčešće radi dobijanja obavještenja, priznanja ili kažnjavanja. Tako je kod mučenja neophodno postojanje namjere da se nanese fizičke i duševne patnje i bol visokog intenziteta, sa određenim ciljem.

Ocjena Ustavnog suda u vezi sa tvrdnjama podnosioca o povredi materijalnog aspekta prava iz člana 28. Ustava i člana 3. Konvencije

9.2. Polazeći od tvrdnji podnosioca o povredi materijalnog aspekta prava iz člana 28. Ustava i člana 3. Konvencije, Ustavni sud naglašava da tvrdnje o zlostavljanju moraju

biti potkrijepljene odgovarajućim dokazima, te da, u skladu sa praksom Evropskog suda, koju prihvata i Ustavni sud, tvrdnje o zlostavljanju moraju biti dokazane „van razumne sumnje“, a dokazi o zlostavljanju moraju proisteci iz „skupa indicija, ili iz neosporenih, dovoljno ozbiljnih, jasnih i usaglašenih pretpostavki“ (vidi, presude ECHR, *Irska protiv Velike Britanije*, br.5310/71, od 18.januara 1978.godine, stav 161, *Salman protiv Turske*, br.21986/93, od 27.juna 2000., stav 100 i *Labita protiv Italije*, stav 121).

Svaki od oblika zlostavljanja mora dostići minimalni stepen težine, da bi se mogao razmatrati u okvirima člana 3. Konvencije. Ustavni sud smatra da je kod mučenja potrebno postojanje namjere da se nanese fizičke i duševne patnje i bol, kao i namjera da se patnja i bol prouzrokuju sa određenim ciljem, dok kod nečovječnog postupanja nije neophodno niti odlučujuće postojanje ovakve namjere. Da bi se odgovorilo na pitanje da li je podnosilac zaista bio i zlostavljan, i ako jeste, o kojem obliku zlostavljanja je riječ, Ustavni sud mora da ocijeni da li su primijenjene mjere prinude zaista bile i neophodne, odnosno da li je primijenjena fizička sila bila prekomjerna (vidi, Evropski sud, *Ivan Vasilev protiv Bugarske*, br.48130/99, od 12.aprila 2007. godine, stav 63).

U kontekstu navedenog, Ustavni sud ocjenjuje da se, na osnovu skupa indicija, video snimaka dostupnih na internet servisu "You Tube", dokaza pribavljenih u predmetu Ktn.br.638/15 (saslušanje oštećenog i njegovih prijatelja u svojstvu svjedoka, saslušanje vještaka medicinske struke i njegov nalaz i mišljenje o povredama koje je oštećeni zadobio...), kao i iz nespornih, dovoljno ozbiljnih, jasnih i usaglašenih pretpostavki, može "van razumne sumnje" potvrditi vjerodostojnost podnosiocove tvrdnje da je kritične noći, bio izložen mučenju od strane neidentifikovanih policijskih službenika SAJ-a i da je tom prilikom zadobio teške tjelesne povrede, koje su morale kod njega izazvati fizičku i psihičku patnju i bol. Takođe je "van razumne sumnje" dokazano da su postupajući policijski službenici istom prilikom demolirali i oštetili automobil podnosioca, što se utvrđuje iz video snimaka, kao i na osnovu uviđaja koji je tim povodom obavljen, odnosno iz izvještaja o hemijskom i PEH vještačenju. Osim navedenog, činjenica da su dva policijska službenika procesuirana povodom konkretnog događaja, u potpunosti dokazuje da je neophodni standard "van razumne sumnje", ispunjen.

U pogledu opravdanosti upotrebe sredstava prinude, Ustavni sud smatra da se upotrebljena fizička sila prema podnosiocu, u konkretnom slučaju, ne može podvesti pod razloge pobrojane u relevantnim odredbama Zakona o unutrašnjim poslovima i Pravilnika o načinu obavljanja određenih policijskih poslova i primjeni ovlašćenja u obavljanju tih poslova. U tom smislu, Ustavni sud smatra osnovanim stav Zaštitnika ljudskih prava i osnovnih sloboda, prema kojem su postupajući policijski službenici, u opisanom događaju, prekomjerno upotrijebili silu prema M.M.(podnosiocu žalbe), koji nije pružao nikakav otpor. Jačina upotrijebljene sile je, u konkretnom slučaju, dovela do teške tjelesne povrede podnosioca, pri čemu podnosilac svojim ponašanjem nije isprovocirao upotrebu sredstava prinude, iz čega proizilazi da upotrijebljena sila nije bila neophodna i da je ista bila prekomjerna, odnosno nesrazmjerna. U kontekstu navedenog, Ustavni sud smatra

relevantnim stav Evropskog suda, prema kojem svako pribjegavanje fizičkoj sili koja nije neophodna, u načelu, može dovesti do ugrožavanja, odnosno povrede fizičkog i psihičkog integriteta pojedinca, odnosno dovesti u pitanje jemstvo zabrane zlostavljanja (vidi, Evropski sud, *Hajnal protiv Srbije*, br. 36937/06, od 19.juna 2012. godine, stav 80.).

Iz navedenih razloga, Ustavni sud je ocijenio da je podnosilac ustavne žalbe, dana 24. oktobra 2015. godine, u ul.Jovana Tomaševića u Podgorici, bio zlostavljan od strane NN lica- pripadnika SAJ-a, odnosno da je prema njemu postupano na način koji se može okarakterisati kao mučenje. Ovakva kvalifikacija oblika zlostavljanja proizilazi iz utvrđenih činjenica i okolnosti, opisanih u prethodnim tačkama obrazloženja ove Odluke, pri čemu Ustavni sud nalazi da je navodima podnosioca ustavne žalbe i dostavljenom dokumentacijom dokazano da je postojala namjera policijskih službenika da mu te povrede nanesu radi postizanja određenog cilja. Naime, iz saglasnih iskaza oštećenog i dva svjedoka proizilazi da je oštećenom, u ulici Jovana Tomaševića, kada je pitao zašto ih pretresaju, jedan od policajaca odgovorio: "sad ćeš da vidiš kad dođu ovi". Takođe, iz saglasnih iskaza podnosioca žalbe i dva svjedoka proizilazi da su na raskrsnici Bulevara Svetog Petra Cetinjskog i ulice Svetozara Markovića naišli na policajca koji reguliše saobraćaj (I.R.), koji ih je usmjerio u ulicu Svetozara Markovića. I.R. je u svojim iskazima, datim pred Upravom policije i Osnovnim državnim tužilašvom, izjavio da je oštećeni svojim vozilom pokušao da probije kordon policije na bulevaru, o čemu je on obavijestio svog nadređenog D.B., koji se nalazio u blizini, nakon čega je D.B. putem radio veze obavijestio sve kolege o navedenom događaju i o pravcu kretanja vozila oštećenog. Ovakav iskaz policijskog službenika I.R. u saglasnosti je sa iskazima ostalih policijskih službenika, pa Ustavni sud ne dovodi u sumnju da su policijski službenici podnosiocu žalbe kritične noći namjerno prepriječili put u ulici Jovana Tomaševića, niti dovodi u pitanje da je unaprijed postojao dogovor i namjera policijskih službenika da podnosiocu nanesu fizičke i duševne patnje i bol, kao i namjera da se patnja i bol prouzrokuju sa određenim ciljem-da ga kazne, zbog njegovog navodnog nedoličnog ponašanja prema policiji i pokušaja probijanja policijskog kordona.

Slijedom navedenog, Ustavni sud je ocijenio da je podnosiocu ustavne žalbe povrijeđen materijalni aspekt prava iz člana 28. Ustava i člana 3. Evropske konvencije.

Procesni aspekt

9.3.Kada je riječ o *procesnom aspektu* prava na nepovredivost fizičkog i psihičkog integriteta i zabrane zlostavljanja, Ustavni sud ukazuje da iz odredbi člana 28. Ustava i člana 3. Konvencije proizilazi obaveza nadležnih državnih organa da sprovedu djelotvornu zvaničnu istragu u slučajevima kada lice iznese ozbiljne i uvjerljive navode da je od strane službenih lica pretrpilo neki od oblika zlostavljanja.

9.3.1. U predmetu *Milić i Nikezić protiv Crne Gore*, predstavke br. 54999/10 i 10609/11, presuda od 28. aprila 2015.godine, u kojem su se podnosioci žalili zbog

nedjelotvorne zvanične istrage, Evropski sud je utvrdio povredu procesnog aspekta člana 3 Konvencije, u odnosu na oba podnosioca predstavke. U obrazloženju presude je, pored ostalog, navedeno:

"90. Prema utvrđenoj sudskoj praksi Suda, kada fizičko lice ponudi kredibilnu tvrdnju da je bilo predmet ophođenja policije ili drugih sličnih subjekata koji rade u ime države koje je predstavljao povredu člana 3, dužnost je domaćih vlasti da sprovedu djelotvornu zvaničnu istragu (v. *Labita protiv Italije* [GC], br. 26772/95, stav 131, ECHR 2000-IV).
(...)

92. Istraga mora biti detaljna, brza i nezavisna (v. *Mikheyev*, citirano ranije u tekstu ove presude, stavovi 108-110, i *Jasar protiv Bivše jugoslovenske Republike Makedonije*, br. 69908/01, stavovi 56-57, 15. februar 2007).

9.3.2. U presudi *Siništaj i drugi protiv Crne Gore*, br. 1451/10, 7260/10 i 7382/10, od 24. novembra 2015.godine, Evropski sud je dao načelne stavove o kvalitetu sprovedene istrage:

"144. Sud konstatuje s tim u vezi da nepostojanje zaključaka iz bilo kakve od datih istraga ne znači, samo po sebi, da je istraga bila nedjelotvorna: obaveza da se vrši istraga "nije obaveza rezultata, već sredstva". Ne mora svaka istraga da bude nužno uspješna niti da dovede do zaključka koji se poklapa sa prikazom događaja koji je dao tužilac; međutim, ona treba u principu da bude takva da može da dovede do utvrđivanja činjenica predmeta i ako se ispostavi da su navodi tačni, da dovede do identifikovanja i kažnjavanja odgovornih (v. *Mikheyev protiv Rusije*, br. 77617/01, stav 107, 26 januar 2006). Kada bi bilo drugačije, opšta zabrana torture i nečovječnog i ponižavajućeg postupanja i kažnjavanja bi, uprkos svom fundamentalnom značaju, bila nedjelotvorna u praksi i bilo bi moguće u nekim slučajevima da subjekti koji djeluju u ime države zloupotrijebe prava lica pod njihovom kontrolom i to bukvalno nekažnjivo (v. *Labita*[GC], citirano ranije u tekstu ove presude, stav 131)."

9.3.3. Evropski sud je, u predmetu *Đurđević protiv Hrvatske*, predstavka br. 52442/09, presuda od 19. jula 2011.godine, utvrdio povredu člana 3. Konvencije, zbog nedjelotvornosti istrage i nedostatka nezavisnosti nadležnog organa, koje je sprovodilo istragu, istakavši:

"84. Istraga mora biti i djelotvorna u smislu da može dovesti do utvrđenja je li sila koju je upotrijebila policija bila opravdana u okolnostima (vidi predmet *Kaya protiv Turske*, od 19. februara 1998. godine, stav 87. Reports 1998-I). Istraga ozbiljnih navoda o zlostavljanju mora biti temeljita. To znači da vlasti uvijek moraju ulagati ozbiljne napore kako bi utvrdile što se dogodilo i da se, kad je riječ o zatvaranju istrage, ne bi smjele oslanjati na brzoplete ili neutemeljene zaključke, niti bi na takvim zaključcima smjele temeljiti svoje odluke (vidi *Assenov i ostali*, presuda prethodno citirana, stav 103. itd.). Vlasti trebaju poduzeti sve razumne mjere koje su im na raspolaganju kako bi osigurale dokaze koji se odnose na izgred, uključujući, između ostalog, i iskaze očevidaca i forenzičke dokaze (vidi *Tanrikulu protiv Turske* [GC], br. 23763/94, ECHR 1999-IV, stav 104. itd., te *Gül protiv Turske*, br. 22676/93, stav 89, od 14. decembar 2000. godine). Svaki nedostatak istrage koji podriva njenu sposobnost da se kroz nju utvrdi uzrok smrti ili odgovorna osoba može predstavljati rizik da ovaj standard neće biti zadovoljen.

85. Da bi istraga bila djelotvorna, uopšteno se može smatrati potrebnim da osobe nadležne

za s provođenje istrage i osobe koje je provode budu nezavisne od osoba koje su učestvovala u događajima (vidi, na primjer, *Barbu Anghelescu protiv Rumunjske*, br. 46430/99, stav 66., presuda od 5. oktobra 2004. godine). To ne znači samo nepostojanje hijerarhijske ili institucionalne veze, nego i praktičnu nezavisnost (vidi naprijed citirani *Boicenco*, stavak 121.).

87. (...) Budući da su policijski službenici koji su provodili istragu bili podređeni istom zapovjednom lancu kao i oni policijski službenici koji su bili podvrgnuti istrazi, to dovodi do ozbiljnih sumnji o njihovoj sposobnosti da provedu nezavisnu istragu (vidi, *mutatis mutandis*, *Oğur protiv Turske* [GC], br. 21594/93, stav 91., ECHR 1999- III)."

9.3.4. Pored navedenog, Ustavni sud ukazuje da istraga mora da bude brza-ekspeditivna. Hitan odgovor nadležnih organa na prijave zlostavljanja smatra se suštinski važnim za povjerenje javnosti u privrženost državnih organa vladavini prava i sprečavanje utiska o saradnji tih organa sa počiniocima krivičnih djela ili o toleranciji nezakonitih radnji (vidi, *Bouyid v Belgija*, br. predstavke 23380/09, presuda od 28. septembra 2015. godine, stav 121.)

Ocjena Ustavnog suda u odnosu na tvrdnje podnosioca o povredi procesnog aspekta prava iz člana 28. Ustava i člana 3. Konvencije

9.4. Ocjenjujući osnovanost žalbenih navoda o povredi procesnog aspekta prava iz člana 28. Ustava i člana 3. Konvencije, a u vezi sa tvrdnjama podnosioca da su nadležni organi propustili da sprovedu djelotvornu istragu, povodom inkriminisanog događaja, Ustavni sud ukazuje da se djelotvorna zvanična istraga mora sprovesti na način da dovede do utvrđivanja činjenica konkretnog slučaja, kao i da, ukoliko se dokaže da su navodi o zlostavljanju istiniti, dovede do identifikovanja i kažnjavanja odgovornih.

Kada pojedinac iznese dokazivu tvrdnju o tome da ga je policija zlostavljala u suprotnosti sa članom 3., ta odredba tumačena zajedno sa opštom obavezom države propisanom u članu 1. da "jemči svakome u svojoj nadležnosti prava i slobode određene...Konvencijom", zahtijeva sprovođenje djelotvorne istrage (vidi, *Maslova i Nalbandov protiv Rusije predstavka broj 839/02, od 24. januara 2008. godine, stav 91*).

Primjenjujući navedeni stav Evropskog suda na konkretan slučaj, Ustavni sud utvrđuje da su istražni organi smatrali da su dokazi u ovom slučaju dovoljni ne samo da se pokrene istraga, već i da se podigne optužnica protiv dva policijska službenika, pa je, samim tim, nesporno da tvrdnja podnosioca da su ga policijski službenici zlostavljali spada u kategoriju "dokazive tvrdnje".

Ustavni sud ocjenjuje da Uprava policije, povodom opisanog događaja i pored preporuke Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, nije preduzela mjere i radnje iz svoje nadležnosti u cilju identifikacije i kažnjavanja svojih službenika-pripadnika SAJ-a, koji su, na štetu podnosioca, izvršili krivično djelo mučenje iz člana 167. stav 2. u vezi stava 1. Krivičnog zakonika, u sticaju sa krivičnim djelima teška tjelesna povreda iz člana 151. stav 1. Krivičnog zakonika i uništenje i oštećenje tuđe stvari, iz člana 253. stav 2. u vezi stava

1. Krivičnog zakonika. Stoga je ocjena Ustavnog suda da, Uprava policije nije sprovodila istražne radnje, na način koji bi zadovoljio standard djelotvorne i temeljite istrage, te da na ishod istrage svakako ne bi trebala uticati činjenica da su pripadnici policijske jedinice SAJ, kritične prilike nosili zaštitne kacige i gas maske, što je otežavalo njihovu identifikaciju.

Stav je Ustavnog suda da istraga policije o nedoličnom ponašanju njenih službenika nije ni mogla biti nezavisna, budući da se radi o kolegama zaposlenim u istom državnom organu. Uz to, Ustavni sud ocjenjuje da Uprava policije nije postupila u skladu sa odredbom čl.148 st.1. Zakona o Državnom tužilaštvu, prema kojoj je bila dužna da postupi po zahtjevu Tužilaštva za dostavljanje informacija i obavještenja potrebnih Tužilaštvu za preduzimanje radnji iz njihove nadležnosti. Osim toga, Uprava policije je postupila suprotno odredbama člana 59. st. 1. i 2. Zakona o unutrašnjim poslovima i člana 218. Pravilnika o načinu obavljanja određenih policijskih poslova i primjeni ovlaštenja u obavljanju tih poslova, dostavljajući državnom tužilaštvu, umjesto pojedinačnog izvještaja o upotrebi sredstava prinude svakog službenika ponaosob, zajednički izvještaj svih pripadnika SAJ-a. Kada je državno tužilaštvo u nekoliko navrata ukazivalo na propuste u tako sačinjenom izvještaju, Uprava policije ni tada nije preduzela ni jednu radnju iz svoje nadležnosti, kako bi se ti propusti otklonili i izvještaj sačinio u skladu sa propisima.

Osnovno državno tužilaštvo je, u ispitivanju ovog slučaja, izvršilo uvid u video snimke, naredilo da se izvrši uviđaj povodom oštećenja vozila M.M. i, s tim u vezi, da se obavi hemijsko i PEH vještačenje, pribavilo medicinsku dokumentaciju o zdravstvenom stanju oštećenog, saslušalo oštećenog u svojstvu svjedoka, kao i očevidce događaja, naredilo da se obavi sudsko medicinsko vještačenje, saslušalo vještaka medicinske struke, podiglo optužnicu protiv dva policijska službenika zbog osnovane sumnje da su izvršili krivično djelo mučenje iz člana 167. stav 2. u vezi stava 1. Krivičnog zakonika, u sticaju sa krivičnim djelima nanošenje teške tjelesne povrede, iz člana 151. stav 1. Krivičnog zakonika i uništenje i oštećenje tuđe stvari, iz člana 253. stav 2. u vezi stava 1. Krivičnog zakonika, i u tom predmetu saslušalo sve pripadnike SAJ-a (njih 55), podiglo optužni predlog protiv komandanta SAJ-a, zbog postojanja osnovane sumnje da je izvršio krivično djelo pomoć učiniocu poslije izvršenog krivičnog djela, iz člana 387. stav 2. Krivičnog zakonika, konstatno tražeći i urgirajući kod načelnika CB Podgorica, direktora Uprave policije i Ministra unutrašnjih poslova da preduzmu mjere i radnje u cilju identifikacije izvršilaca predmetnih krivičnih djela.

Ustavni sud ističe da pozitivna obaveza nadležnih državnih organa da sprovedu djelotvornu zvaničnu istragu podrazumijeva da se istraga sprovede hitno, od strane nezavisnih organa, da je temeljna i da mora omogućiti dovoljan elemenat uvida javnosti, pri čemu svaki nedostatak istrage, koji utiče na otkrivanje odgovornih osoba, predstavlja rizik da istraga neće zadovoljiti navedene standarde (vidi, Evropski sud, *Mađer protiv Hrvatske*, citirano ranije u tekstu ove odluke, stav 112).

Temeljna istraga svakako podrazumijeva saslušanje lica za koja se osnovano sumnja da su počinila krivično djelo ili njihovog neposrednog starješine, saslušanje svjedoka koji su očevidci događaja, određivanje dodatnih vještačenja, kao i sprovođenje svih ostalih dokaza koji mogu biti od koristi za otkrivanje izvršilaca krivičnih djela.

Razmatrajući navedeni standard, Ustavni sud smatra da, iako je tačno da je nadležni državni tužilac ispitaio podnosioca žalbe i očevidce događaja, nikome od njih nije postavio ni jedno pitanje. Nadalje, iako je kasnije, u predmetu Kt.1126/15, nadležni državni tužilac saslušao sve pripadnike SAJ-a, uprkos tome što je, imajući u vidu snimke na kojima se jasno vidi kako se događaj odigrao, očigledno da ni jedan od policijskih službenika nije govorio istinu, nastojeći da izbjegne krivičnu odgovornost, njima nije postavljeno ni jedno pitanje. Prema tome, nema indikacija da je nadležni državni tužilac bio pripremljen da ispituje policijski izveštaj o tom događaju (Matko protiv Slovenije, broj 43393/98, stav 90., 2. novembar 2006. godine), niti da izvrši strogu kontrolu policijske verzije događaja.

Ono što Sud smatra naročito upečatljivim jeste i to da, iako su podnosilac žalbe (prilikom saslušanja od strane državnog tužilaštva) i svjedok M.K. (prilikom saslušanja od strane Uprave policije) jasno rekli da bi mogli da identifikuju dotične policijske službenike, kada bi imali priliku da ih lično vide, ništa nije urađeno da bi im se omogućilo da to i učine. Osim toga, podnosilac je izjavio da misli da je policijski službenik koji je usmjeravao saobraćaj isti onaj koji mu je kasnije zadao prvi udarac u glavu, ističući da ga je prepoznao po glasu, kao i da su mu se policijski službenici koji su ga udarali obraćali na akcentu koji nije podgorički, što je, po mišljenju Ustavnog suda, obavezivalo Tužilaštvo da sprovede radnju prepoznavanja lica, da pita podnosioca kojim akcentom su mu se obraćali policijski službenici i da mu omogući da prisustvuje njihovim saslušanjima, kako bi mogao da im čuje glasove. U mišljenju dostavljenom Ustavnom sudu Tužilaštvo je pojasnilo da nije preduzimalo dokaznu radnju-prepoznavanja izvršilaca, iz razloga što su policijski službenici bili identično obučeni u maskirne uniforme sa kacigama na glavi, pri čemu ni jedan službenik nije imao neku specifičnost na osnovu koje bi se mogao prepoznati, a događaj se desio u noćnim uslovima, na slabo osvijetljenom mjestu i dok je oštećeni bio u ležećem položaju, što za Ustavni sud nijesu ubjedljivi razlozi koji bi ga uvjerali da je Tužilaštvo iskoristilo sve zakonske mehanizme u cilju rasvjetljenja predmetnog događaja.

Stoga je zaključak Ustavnog suda da istraga ozbiljnih navoda o zlostavljanju podnosioca nije bila temeljna i da nadležno državno tužilaštvo nije preduzelo sve razumne i raspoložive mjere radi osiguranja dokaza, koji se tiču spornog događaja.

Nadalje, istraga je nezavisna ukoliko je spovedena od strane organa koji nijesu bili uključeni u navodno zlostavljanje. Dakle, osobe nadležne za sprovođenje istrage, i one koje istragu provode, moraju biti nezavisne od onih koje su učestvovala u spornom događaju, pa je, stoga, neshvatljivo da Tužilaštvo traži prikupljanje podataka i dokaza od

starješine policijske jedinice, čiji su pripadnici osnovano sumnjivi da su izvršili krivično djelo. U kontekstu navedenog, Ustavni sud smatra da je nadležno državno tužilaštvo sprovodilo istragu na način koji ne zadovoljava standard nezavisnosti istrage, jer je u kontinuitetu zahtijevalo od Uprave policije da preduzme mjere i radnje u cilju identifikacije policijskih službenika, zanemarujući pri tom da su policijski službenici, od kojih se traži sprovođenje istrage, podređeni istovjetnom zapovjednom lancu, kao i oni policijski službenici koji su bili podvrgnuti istrazi. Navedeno je, po ocjeni ovog Suda, stvorilo ozbiljnu sumnju u spremnost Tužilaštva da sprovede nezavisnu istragu.

U vezi sa obavezom hitnog sprovođenja istrage, Ustavni sud smatra da je istraga povodom spornog događaja počela odmah po objavljivanju snimaka na youtube kanalu, odnosno dan nakon što se događaj desio, pa se bar na prvi pogled čini da su istražni organi postupali pažljivo i brzo. Međutim, imajući u vidu da je od predmetnog događaja (24.oktobar 2015.godine) do dana odlučivanja o ovoj žalbi protekao znatan vremenski period (godina i skoro devet mjeseci), za koje vrijeme Tužilaštvo nije uspjelo da otkrije neposredne izvršioce krivičnog djela mučenje, iz člana 167. stav 2. u vezi stava 1. Krivičnog zakonika, u sticaju sa krivičnim djelima nanošenje teške tjelesne povrede iz člana 151. stav 1. Krivičnog zakonika i uništenje i oštećenje tuđe stvari, iz člana 253. stav 2. u vezi stava 1. Krivičnog zakonika, Ustavni sud zaključuje da od trenutka saznanja za postupanje pripadnika SAJ-a i povrede podnosioca Tužilaštvo nije "hitno" postupalo. Na drugačiju ocjenu Suda, nije moglo uticati opredjeljenje Tužilaštva da krivično goni komandanta SAJ-a, zbog pružanja pomoći policajcima na nižem lancu komande, u cilju izbjegavanja njihove krivično-pravne odgovornosti, kao ni to što je Tužilaštvo podnijelo optužnice protiv dva službenika policije, kod činjenice da su ta dva lica sama priznala izvršenje krivičnog djela, pa njihovo procesuiranje nije rezultat djelotvorne, temeljne, nezavisne i hitne istrage.

Na osnovu izloženog, Ustavni sud smatra da istraga Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici nije zadovoljila standarde temeljitosti, nezavisnosti i hitnosti istrage i da nije dovela do identifikacije i kažnjavanja policijskih službenika, za koje se osnovano sumnja da su, na štetu podnosioca, izvršili krivično djelo mučenje u sticaju sa krivičnim djelima nanošenje teške tjelesne povrede i oštećenje i uništenje tuđe stvari. Upravo u tim propustima, Ustavni sud nalazi neispunjenje pozitivne obaveze nadležnih organa da poštuju i zaštite procesni aspekt prava iz odredaba člana 28. Ustava i člana 3. Evropske Konvencije.

10. Ustavni sud ocjenjuje da je, usled nepostupanja nadležnog državnog tužilaštva, u konkretnom slučaju, podnosiocu ustavne žalbe povrijeđen materijalni i procesni aspekt prava iz odredaba člana 28. Ustava i člana 3. Evropske Konvencije. Na opisani način, opšta zabrana torture, nečovječnog i ponižavajućeg postupanja i kažnjavanja se, u konkretnom predmetu, pokazala nedjelotvornom, jer se u praksi dogodila situacija da: "oni koji djeluju u ime države zloupotrijebe prava lica pod njihovom

kontrolom bukvalno bez ikakve kazne" (vidi, *Milić i Nikezić protiv Crne Gore*, stav 91 i *Siništaj i drugi protiv Crne Gore*, stav 144).

11. Ustavni sud je, saglasno odredbi člana 76. stav 3. Zakona o Ustavnom sudu, naložio Osnovnom državnom tužilaštvu u Podgorici da sprovede djelotvornu istragu u vezi predmetnog događaja, na način opisan u stavu II izreke ove Odluke. Stav III izreke Odluke zasnovan je na odredbama člana 52. st. 2. i 3. Zakona o Ustavnom sudu.

12. Na osnovu iznijetih razloga, odlučeno je kao u izreci.

13. Odluka o objavljivanju ove odluke zasnovana je na odredbi člana 151. stav 2. Ustava Crne Gore i odredbi člana 51. stav 2. Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore.

U-III br. 354/17
25. jul 2017. godine
Podgorica

PREDSJEDNIK,
dr Dragoljub Drašković, s.r.

